

בש"פ 946/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 946/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום
4.2.2014 במ"ת 30818-12-13 שניתנה על ידי
השופט י' בן-חמו

תאריך הישיבה: ו' באדר א' התשע"ד (6.2.2014)

בשם העוררת: עו"ד עדי שגב

בשם המשיב: עו"ד דאהר ואסים

החלטה

1. בפני ערר שהגישה המדינה על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 4.2.2014 (מ"ת 30818-12-13, השופט י' בן-חמו) במסגרתה שוחרר המשיב למעצר בית מלא בבית אחיו ביבניאל, בכפוף למילוי מספר תנאים.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המשיב הוגש ביום 16.12.2013 כתב אישום לבית המשפט המחוזי בנצרת (שתוקן בהמשך ביום 18.12.2013). כתב האישום מייחס למשיב את העבירות הבאות: אינוס בנסיבות מחמירות (לפי סעיף 345(א)(1) בנסיבות סעיף 345(ב)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)); תקיפה בנסיבות מחמירות (של בת זוג) (לפי סעיפים 379 ו-382(ב)(1) לחוק העונשין) (מספר עבירות), גניבה (לפי סעיף 384 לחוק העונשין), הסגת גבול (לפי סעיף 447(א) לחוק העונשין), איומים (לפי סעיף 192 לחוק העונשין), כליאת שווא (לפי סעיף 377 רישא לחוק העונשין) והיזק בזדון לרכוש (לפי סעיף 452 לחוק העונשין).

3. כתב האישום נסב על מסכת של מעשי אלימות ואיומים של המשיב כלפי בת-זוגו, המתלוננת, כמפורט להלן.

4. המתלוננת, גרושה ואם ל-3 ילדים, היא בת דודתו של המשיב. 20 שנה קודם לאירועים המתוארים בכתב האישום, התנהלה בין המתלוננת למשיב מערכת יחסים רומנטית. לאחר גירושה בשנת 2010, חידשה המתלוננת את הקשר עם המשיב. המשיב, שכיום מגדיר עצמו כחסיד ברסלב, דרש מהמתלוננת, שהייתה חילונית, לקיים אורח חיים דתי. בעקבות התגברות דרישותיו, ניתקה המתלוננת את הקשר ביניהם. בחודש אוגוסט 2011 חודש הקשר בין השניים לאחר שהמשיב סייע למתלוננת למצוא דירה בעפולה (להלן: הדירה) ולעבור אליה. בשלב זה, החלה המתלוננת בתהליך של חזרה בתשובה. בספטמבר 2011, בעקבות דרישתו של המשיב, ערכו השניים טקס נישואין דתי, מבלי לרשום אותו, אך לא עברו לחיות יחד. כחודש לאחר הטקס החל המשיב להציב בפני המתלוננת דרישות צניעות מחמירות וכן דרישות כלליות נוספות בנוגע להתנהגותה. בין היתר, דרש ממנה כי תסלק מהדירה את אלבומי החתונה הקודמת שלה. כאשר המתלוננת התעכבה מדי בכך, לטעמו של המשיב, הוא סילק את האלבומים מהדירה וטען בפניה כי שרף אותם כיוון שלא הקשיבה לו. בהמשך, גילה המשיב כי המתלוננת לוקחת בסתר גוללות למניעת היריון, למרות שאמר לה כי הוא מעוניין בילד משותף. בעקבות זאת, הוא התעמת איתה וסטר על פניה, וכך עשה בעוד שני אירועים נוספים לפחות. על רקע התנהלותו זו של המשיב, ניסתה המתלוננת לנתק את הקשר ביניהם מספר פעמים. אולם, בשל איומי המשיב, כמו גם בדידותה ומצבה הכלכלי הקשה של המתלוננת, היא שבה לקיים עמו קשר.

5. בסביבות חודש יולי 2013, עת הגיע המשיב לדירה, הוא נזף במתלוננת כאשר ראה אותה מסתובבת בדירה כששערה פזור וללא כיסוי ראש. במהלך אותו לילה, בעודה ישנה, גזז המשיב את שיערותיה של המתלוננת. המתלוננת התעוררה ומחתה בפניו, והמשיב ענה לה כי עליה להודות לו שהשאיר לה חלק מן השיער. או אז דרש ממנה המשיב לקיים איתו יחסי מין, וכשסירבה דחף אותה למיטה, נשכב מעליה, הפשיל את תחתוניו ואת תחתוניה, וחדר אליה בניגוד לרצונה. כל אותו זמן ניסתה המתלוננת להתנגד למשיב, בעודה בוכה ותוך שהיא מנסה לבעוט בו, נושכת אותו ומתחננת כי יניח לה. לאחר מכן, עזב המשיב את הדירה. הוא שב באותו יום בשעות הצהריים, כשהוא מבקש ממנה להמתין מחוץ לדירה עד שישלים את איסוף חפציו. כששבה המתלוננת לדירה גילתה כי המשיב זרע בה הרס, גרם נזקים, ואף לקח מהדירה רכוש רב (כולל המחשב של ילדיה). לאחר מכן, נותק הקשר בין השניים, למעט מספר פגישות מזדמנות. באחד המקרים, בנובמבר 2013, נפגשו המתלוננת (שהייתה עם ילדיה) והמשיב בגן משחקים. המתלוננת הבהירה לו כי אינה מעוניינת בקשר עימו והשניים קבעו להיפגש בבית הדין הרבני לשם הסדרת הגט ביניהם. המתלוננת לא הגיעה לבית הדין הרבני במועד הראשון בו קבעו, והם קבעו להיפגש שם בשנית ביום 4.12.2013.

6. ביום 3.12.2013 בשעות הערב, יום לפני המועד שבו קבעו המשיב והמתלוננת להיפגש בבית הדין הרבני, ארב המשיב למתלוננת מחוץ לדירה. כאשר נכנסה לתוכה, נכנס הוא אחריה ונעל את הדלת. בהיותם בדירה תקף המשיב את המתלוננת במכת אגרוף בבטנה, בסטירה ובבעיטה לעבר מפשעתה. לאחר מכן, תפס המשיב את המתלוננת בחולצתה וגרר אותה לכיוון הדלת, כדי שתגייד לשכנתה, שאמורה הייתה להגיע אליה, לא לבוא. בתוך כך, איים המשיב

על המתלוננת באומרו: "עוד מילה מיותרת אני אחנוק אותך". בעת שהיו בסמוך לדלת זעקה המתלוננת לעזרה ושכנה חשו לעזרתה, כאשר השכנה א' פורצת בכוח את הדלת הנעולה של הדירה, והשכן א' מנפץ את חלון הזכוכית שלה כדי להיכנס. בשלב זה, עזב המשיב את הדירה תוך שהוא הודף את שכנתה א', מעל דרכו.

7. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה מטעם העוררת למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי בידי העוררת ראיות לכאורה להוכחת המיוחס למשיב, וכן שהתקיימו בעניינו של המשיב עילות מעצר.

8. באשר לראיות נטען כי אלה כוללות, בין היתר, את הודעותיה של המתלוננת, את הודעותיהם של מספר עדים התומכים בדבריה, ובכללם השכנים שהיו עדים באופן חלקי לאירוע האלימות האחרון בין הצדדים, ואת הודעותיו של המשיב עצמו אשר קשר עצמו לחלק מהאירועים (אם כי הכחיש את האלימות שיוחסה לו בהם).

9. בנוסף לכך, נטען כי העבירות המיוחסות למשיב מקימות הן עילת מעצר שעניינה מסוכנות והן עילת מעצר שעניינה חשש לשיבוש הליכי משפט, חשש שהוא טבוע במקרים מסוג זה. כמו כן, הפנתה העוררת לרישום הפלילי של המשיב, הכולל 4 הרשעות קודמות - בעבירות של אלימות, הפרת הוראה חוקית, כליאת שווא ואימים.

10. ביום 16.12.2013 ביקש בא כוח המשיב לדחות את הדיון כדי ללמוד את חומרי החקירה ולפיכך נדחה הדיון ליום 24.12.2013. בדיון שהתקיים ביום 24.12.2013, הסכים בא-כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה אך טען כי יש בעיה בעוצמתן. דיונים נוספים בבקשה התקיימו ביום 14.1.2014 וביום 26.1.2014. בדיונים אלה הוצגו תסקירי המבחן שנערכו בעניינו של המשיב וכן נחקרו המפקחים שהוצעו במסגרת חלופת המעצר שהוצגה. בתסקירי המבחן (שהוגשו לבית המשפט קמא ביום 12.1.2014 וביום 23.1.2014) עמד שירות המבחן על כך שהמשיב הוא אדם בעל תפיסות נוקשות המתקשה להתמודד עם מצבים של אי הסכמה בקשר, וכן שהוא מרוכז בעצמו ומגלה צרכי שליטה גבוהים. שירות המבחן בדק את חלופת המעצר שהוצעה בבית אחיו של המשיב, כשאחיו ועוד 3 אנשים נוספים, תושבי יבניאל, ישמשו כמפקחים, ומצא אותה מתאימה. יחד עם זאת, שירות המבחן ציין כי המתלוננת סירבה לשתף פעולה עמו ולפיכך קיים קושי בהערכת הסיכון הפוטנציאלי שטמון בהתנהגות המשיב כלפיה. בנסיבות אלה, נמנע שירות המבחן מלבווא בהמלצה לשחרורו של המשיב לחלופת המעצר שהוצעה.

11. ביום 29.1.2014 הגישה העוררת בקשה דחופה להורות על תסקיר משלים. בבקשה נטען כי רק עקב אי הבנה סירבה המתלוננת להיפגש עם נציגי שירות המבחן (כיוון שהוטענה לחשוב שמדובר במתחזים מטעם המשיב), וכי כעת היא מסכימה לפגישה. עוד נטען בבקשה כי המתלוננת אחוזת חרדה ומטופלת בתרופות הרגעה בשל החשש משחרורו של המשיב. הבקשה נדחתה ביום 29.1.2013. בהמשך, ביום 30.1.2014 הוגשה לבית המשפט קמא בקשה נוספת מטעם המתלוננת עצמה להורות על קבלת תסקיר משלים. בקשה זו נדחתה ביום 2.2.2014, בין השאר בהתייחס לכך שבקשה מסוג זה אינה יכולה להיות מוגשת על ידי נפגע עבירה במישרין.

12. בהמשך לכך, ביום 4.2.2014 דחה בית המשפט קמא את בקשת המדינה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו והורה על שחרורו לחלופת מעצר בבית אחיו כאמור לעיל.

13. תחילה, סקר בית המשפט קמא את הראיות הקיימות בתיק בהרחבה. הוא התייחס להודעות המתלוננת מיום

3.12.2013 ומיום 4.12.2013, אשר בהן פרסה את הגרסה ששימשה בסיס להגשת כתב האישום, וכן לעדות שכנתה של המתלוננת, שתיארה את הצעקות שנשמעו מהדירה באירוע שהתרחש ביום 3.12.2013, את העובדה שהמשיב דחף אותה ביציאתו מהדירה, וכן את השיחה שבה המתלוננת סיפרה לה כחצי שנה קודם לכן כי המשיב הרס לה את הבית.

14. מנגד, בחן בית המשפט קמא את גרסת המשיב, שבה אישר את עיקרי הדברים לגבי העובדה שנפגש עם המתלוננת בתאריכים שצוינו בכתב האישום, אך הכחיש את מעשי העבירה שיוחסו לו. לפי גרסת המשיב, יחסי המין, כמו גם גזיזת השיער, נעשו בהסכמה. המשיב אישר כי הגיע עם משאית והעמיס רכוש שהיה שלו מתוך הדירה אך הכחיש שגרם לדירה נזק במתכוון.

15. בית המשפט קמא עמד על כך שמבחינת הראיות עולה כי מדובר בגרסה מול גרסה, ולכן קבע כי קיימת בעיה בעוצמתן של הראיות. בית המשפט קמא קבע כי לא ניתן לשלול בשלב זה את גרסת המשיב, שלא שמר על זכות השתיקה והתייחס לכלל הטענות נגדו. בית המשפט קמא הוסיף כי החיזוקים לגרסת המתלוננת עליהם הצביעה המדינה, אינם משמעותיים ואינם מתייחסים לאישום המרכזי בעבירת האונס. בית המשפט קמא קבע כי בנסיבות אלה העוצמה המוחלשת של הראיות מחייבת להעדיף חלופת מעצר. בית המשפט קמא קבע עוד, כי אכן למשיב הרשעות קודמות, אולם מקורן של אלה בתקופה קודמת בחייו (מאז ההרשעה האחרונה חלפו 16 שנה).

16. בבואו לבחון את חלופת המעצר התייחס בית המשפט קמא למפקחים שהוצעו וציין כי מצא אותם ראויים למילוי תפקידם. בית המשפט קמא התייחס לעובדה ששירות המבחן נמנע מלהמליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בשל חוסר נכונותה של המתלוננת לשתף פעולה עמו, וציין בעניין זה כי הגם שיתכן כי היו לה סיבות מוצדקות לכך, עובדה זו לא צריכה לפעול לחובתו של המשיב. בית המשפט קמא ציין כי זו גם הסיבה לכך שדחה את בקשת המדינה להורות על הזמנת תסקיר מעצר משלים נוסף. לפיכך, הורה בית המשפט קמא על שחרורו של המשיב למעצר בית מלא בבית אחיו ביבניאל, בכפוף לפיקוח של אחד מהמפקחים שאושרו (אחיו של המשיב וכן שלושה אנשים אחרים המתגוררים ביבניאל - א', ש' ו-ת'), ובלוויית התנאים הבאים: המשיב יפקיד סך של 10,000 שקל להבטחת תנאי השחרור וכן יחתום על התחייבות כספית בסך 50,000 שקל; כל אחד מהמפקחים יחתום על ערבות צד ג' על סך 10,000 שקל; יוצא צו איסור יציאה מהארץ נגד המשיב; ייאסר על המשיב ליצור כל קשר עם המתלוננת ועם עדי התביעה; וכן יוחלו עליו ההגבלות המפורטות בסעיף 2 לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.

הטענות בערר

17. העוררת עומדת על דעתה כי יש לעצור את המשיב עד לתום ההליכים בעניינו. טענותיה של העוררת מכוונות הן כנגד קביעותיו של בית המשפט קמא בעניין הראיות לכאורה והן כנגד הימנעותו של בית המשפט קמא מלהורות על הכנת תסקיר משלים נוסף המבוסס על שיחה עם המתלוננת קודם לקבלת החלטה בעניינה של חלופת המעצר.

18. באשר לעוצמת הראיות טוענת העוררת כי שגה בית המשפט קמא בכך שקבע כי מדובר במצב של גרסה מול גרסה. לטענת העוררת, אין לומר שהמשיב צמצם את "יריעת המחלוקת", וכי בכל מקרה ביחס ליריעה מצומצמת זו אין העדפה ברורה לגרסתה של המתלוננת על פני זו של המשיב. בהקשר זה מיקדה באת-כוח העוררת בראיות המתייחסות לעבירות האלימות האחרונות מיום 3.12.2013, שביחס אליהן גרסתו של המשיב מתנגשת באופן חזיתי עם גרסתם של מספר עדים אובייקטיביים לאירוע. העוררת מוסיפה כי גם גרסתו של המשיב בכל הנוגע לטענה כי הסב נזק לדירה

מתנגשת עם עדותה של אחות המתלוננת שהעידה כי הזדעזעה לראות את ההרס בדירה. העוררת מוסיפה וטוענת כי הודעותיה של המתלוננת כוללות גרסה סדורה ועקבית, וכי לא היה מקום להידרש לשאלת מהימנות גרסתה כבר בשלב הראיות לכאורה.

19. באשר לחלופת המעצר, טוענת העוררת כי כתב האישום וחומר הראיות מצויר תמונה מטרידה באשר "לתחושת הבעלות" של המשיב על המתלוננת, המתחזקת גם נוכח האמור בתסקיר המבחן וכן מדבריו של המשיב בחקירותיו במשטרה. העוררת טוענת כי איומי המשיב כלפי המתלוננת אינם בעלמא וכי ניתן לראות שהאלימות שבה נקט המשיב התאפיינה בהסלמה. מכל מקום, העוררת סבורה כי שומה היה על בית המשפט קמא להורות על הכנת תסקיר משלים נוסף שיידרש לעמדתה של המתלוננת. בהקשר זה, הוסבר בשנית, כי המתלוננת חששה מכך שהפנייה אליה משירות המבחן הייתה למעשה פנייה של אנשים הקשורים במשיב, וזאת לאחר שפירשה שלא כהלכה אזהרה שקיבלה מן המשטרה באשר לשיחה עם מתחזים. לשיטת העוררת, לנוכח העבירות המיוחסות למשיב, הקשורות בהטלת אימה על המתלוננת, יש חשיבות רבה לעמדתה, מה גם שחלופת המעצר שנבחרה היא סמוכה יחסית מבחינה גיאוגרפית למקום מגוריה (פחות ממחצית שעת נסיעה).

20. בא-כוחו של המשיב סומך ידיו על החלטתו של בית המשפט קמא.

21. באשר לחומר הראיות טען בא-כוחו של המשיב כי בכל הנוגע ל"ליבה" של העבירות החמורות ביותר – ובראש וראשונה עבירת האינוס המיוחסת למשיב – הראיות הן חלשות. בהקשר זה, הוא הצביע על כך שהמתלוננת הוסיפה להיות בקשר עם המשיב, וכן סיפרה לאחותיה על גזיזת השיער כבחירה שלה. בא-כוח המשיב הוסיף כי מדובר למעשה, כפי שקבע גם בית המשפט קמא, ב"גרסה כנגד גרסה", וכי מקריאת עדותה של המתלוננת ניתן להבין כי זוהי גרסה "מתפתחת".

22. בא-כוח המשיב הדגיש כי חולשת הראיות צריכה להוביל, על פי הפסיקה, להעדפתה של חלופת מעצר. בעניין חלופת המעצר מוסיף וטוען בא-כוח המשיב כי לא ניתן להיענות לגחמותיה של המתלוננת אשר עד כה סירבה לשתף פעולה עם שירות המבחן, ובעיקר בשים לב להתמשכות התקופה שבה יושב המשיב במעצר בעקבות העיכוב בהכנת התסקיר.

23. בתום הדיון שהתקיים בפני, ביום 6.2.2014 הוריתי על הוצאת צו מעצר ארעי כנגד המשיב עד למתן החלטתי.

דיון והכרעה

24. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים וכן עיינתי בחומר הראיות אני סבורה שדין הערר להתקבל.

25. בכל הנוגע לראיות לכאורה נגד המשיב אני סבורה, כגישת העוררת, כי הראיות אינן חלשות. עיון בהודעות שמסרה המתלוננת במשטרה מעלה גרסה סדורה שמניחה בסיס לכאורה לכתב האישום. לא למותר להזכיר בהקשר זה כי עדות יחידה של מתלוננת מספיקה כיום אף להרשעה בעבירות מין (על פי סעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח

חדש], תשל"א-1971) עם ביטול הדרישה לתוספת ראייתית מסוג סיוע לעדותה (בחוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 7), התשמ"ב-1982. ראו גם: ע"פ 3250/10 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 8 (12.1.2012)).

26. על כך יש להוסיף כי הראיות לכאורה בכל הנוגע לעבירת האינזוס מבוססות על דברי המתלוננת בלבד, אך יש ויש תימוכין נוספים לרבות מן העבירות האחרות המיוחסות למשיב, שהן עבירות של אלימות ואיומים. כך למשל, השכנה א' העידה כי באירוע האחרון ביום 3.12.2013, שמעה את המתלוננת צועקת "הוא מרביץ לי, עזרו לי" ורצה לעזרתה, וכן כי לאחר מכן כשהמשיב יצא מהדירה הוא דחף אותה. כמו כן, העידה השכנה א' כי המתלוננת סיפרה לה בעבר על האירוע שבו המשיב הרס, על-פי הטענה, את פנים הדירה, שבר רהיטים וקרע וילונות. השכן א' העיד גם כן לגבי האירוע האחרון, ואמר כי שמע את המתלוננת צועקת "הוא רוצה להרוג אותי", וכן כי לאחר שחש לחלון ראה את המשיב תופס את המתלוננת בצוואר ובפה. השכן א' העיד גם כי רק לאחר שהטיח כיסא בחלון הדירה עזב המשיב את המתלוננת. אחותה של המתלוננת העידה על אירוע נוסף שהייתה עדה לו ובו היה המשיב אלים כלפי המתלוננת, כאשר חשד שהיא מחביאה מפניו גוללות למניעת היריון. לדבריה, המשיב תפס את המתלוננת והטיח אותה לעבר הקרקע בניסיון להגיע לתיק היד שלה. כמו כן, העידה האחות, כי לאחר שהמשיב הרס את פנים הדירה, חייגה אליה המתלוננת וביקשה שתגיע מהר, וכשהאחות הגיעה למקום היא "הזדעזעה". האחות תיארה בעדותה חפצים שבורים, וילונות קרועים ובגדים מפוזרים על הרצפה, וסיפרה כי סייעה למתלוננת לסדר את הבית במשך כשלוש שעות.

27. כל העדויות הללו מהוות תמיכה לגרסתה של המתלוננת באשר לחלק לא מבוטל מהאירועים שתוארו על ידה, ובכל מקרה מצירות תמונה של מסוכנות פוטנציאלית מצד המשיב.

28. לנוכח המסקנה שאליה הגעתי בכל הנוגע לחומר הראיות, מתחדד עוד יותר הצורך לבחון באופן מדוקדק את חלופת המעצר המוצעת על מנת לוודא אם יש בה כדי להפיג את המסוכנות העולה מן העורר. באת-כוח המשיבה הוסיפה הבהרות באשר לחששותיה של המתלוננת לשתף פעולה עם שירות המבחן ובאשר לנכונותה לעשות כן כעת. בשים לב להיסטוריה הלא פשוטה של מערכת היחסים בין הצדדים, כמו גם לאלימות שכוונה לכאורה כלפי המתלוננת, דומה שיש למצות את תהליך הבירור בעניין. על כן, אני סבורה שיש מקום להורות על הכנת תסקיר משלים ולדחות את ההחלטה בכל הנוגע לחלופת מעצר - החלטה שאינה פשוטה לכאורה בשים לב לחומר הראיות - עד לאחר מכן.

29. אני מורה אפוא על הכנת תסקיר משלים שיוגש לבית המשפט עד ליום 28.2.2014, אשר יתבסס גם על שיחה של שירות המבחן עם המתלוננת ויגבש הערכת מסוכנות עדכנית בעניינו של המשיב. לאחר מכן יקיים בית המשפט קמא דיון נוסף בשאלה של שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. אני מורה, לעת הזו, על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו, כל עוד לא תתקבל החלטה אחרת בעניין זה. צו המעצר שניתן על ידי ביום 6.2.2014, ימשיך לעמוד בתוקפו עד למתן החלטה אחרת.

30. סוף דבר: הערר התקבל, במובן זה שהמשיב יעצר עד תום ההליכים נגדו, בכפוף לקיומו של דיון נוסף בעניינו בבית המשפט המחוזי שיתקיים על יסודו של תסקיר המבחן המשלים.

ניתנה היום, ט' באדר א' התשע"ד (9.2.2014).

שופטת
